

Άδεια παραμονής για οικογενειακή συνένωση

1. Σύζυγοι έλληνα ή πολίτη κράτους μέλους ΕΕ : στις περιπτώσεις αυτές έχει παρατηρηθεί να μην τηρείται η νόμιμη διαδικασία όσον αφορά τη διαπίστωση έγκυρου γάμου και πραγματικής συμβίωσης. Πολίτες έχουν αναφερθεί στην Αρχή διαμαρτυρόμενοι για την υπέρμετρη καθυστέρηση στην έκδοση των αδειών τους. Κατά τη διερεύνηση διαπιστώνεται ότι η Περιφέρεια Αττικής, χωρίς να επικαλείται συγκεκριμένα αποδεικτικά στοιχεία και βασιζόμενη μόνο σε υποψίες για την εγκυρότητα του γάμου ή για τον σκοπό που αυτός έχει τελεσθεί, διατηρεί την έκδοση της άδειας σε εκκρεμότητα για μακρό χρονικό διάστημα, χωρίς να προβαίνει ούτε καν σε αιτιολογημένη άρνηση χορήγησής της, με επαχθέστατες συνέπειες για τους ενδιαφερόμενους.

Ο νόμος 2910/2001, άρθρο 33 παρ.2, προβλέπει την **υποχρέωση** των αρμόδιων υπηρεσιών (Δ/νσεις Αλλοδαπών και Μετανάστευσης των Περιφερειών), ενόψει αιτήματος για έκδοση άδειας παραμονής αλλοδαπού, συζύγου Έλληνα ή πολίτη Κ/Μ ΕΕ, να ελέγχουν πιθανή καταστρατήγηση των σχετικών διατάξεων μέσω του ελέγχου του **σκοπού του γάμου**. Τα σημεία που εξετάζονται καταρχήν, βάσει της διάταξης, είναι το (α) εάν υπάρχει πραγματική συμβίωση, (β) εάν υπάρχει δυνατότητα επικοινωνίας μεταξύ των συζύγων ή (γ) εάν ο ένας σύζυγος αγνοεί στοιχεία της ταυτότητας του άλλου συζύγου. Ο έλεγχος αυτός είναι έλεγχος ουσίας και ειδικό βάρος στην περίπτωση αυτή έχει η διαδικασία της συνέντευξης του αλλοδαπού. Κατά τη διάρκειά της θα ήταν χρήσιμο και σκόπιμο να έχουν μελετηθεί εκ των προτέρων οι ερωτήσεις που υποβάλλονται, έτσι ώστε να βοηθηθεί η εξετάζουσα αρχή στην εξαγωγή συμπερασμάτων. Σε κάθε περίπτωση τυχόν άρνηση θα πρέπει να βασίζεται σε διαγνωσθέντα από τα ελεγκτικά όργανα στοιχεία, και **όχι να εικάζεται** η πραγματική βούληση των προσώπων.

Η ως άνω διαδικασία θα πρέπει να εφαρμόζεται υπό το πνεύμα ότι **τυχόν άρνηση ικανοποίησης αιτήματος για νόμιμη παραμονή συζύγου ή μελών οικογένειας, σημαίνει σοβαρό περιορισμό στην άσκηση θεμελιώδους ατομικού δικαιώματος**- του δικαιώματος στην οικογενειακή ζωή-, το οποίο κατοχυρώνεται τόσο στη συνταγματική (άρθρο 21 Σ) όσο και στη διεθνή έννομη τάξη (άρθρο 8 ΕΣΔΑ κ.ά.). Συνεπώς, είναι υποχρεωτική : (α) η εξέταση κάθε ατομικής περίπτωσης ξεχωριστά και η αποφυγή δημιουργίας καταλόγου συμπτωμάτων που είθισται να αποτελούν ενδείξεις για ανυπαρξία πραγματικής συμβίωσης, (β) η στάθμιση, σε κάθε περίπτωση, του ατομικού δικαιώματος στην οικογενειακή ζωή με το δημόσιο συμφέρον και (γ) η **ειδική αιτιολόγηση** ενδεχόμενης δυσμενούς διοικητικής πράξης.

Εξάλλου, με βάση τη νομολογία του Συμβουλίου της Επικρατείας (αποφάσεις με αριθμό 485/1999 και 2400/2000), η Διοίκηση υποχρεούται να ικανοποιήσει το υποβαλλόμενο από τον αλλοδαπό σύζυγο αίτημα, εφόσον υφίσταται γάμος ελληνίδας ή έλληνα υπηκόου με αλλοδαπό και πραγματική συμβίωση των συζύγων στην Ελλάδα, και ότι τυχόν απόρριψη του αιτήματος δικαιολογείται μόνον όταν υφίστανται συγκεκριμένοι και επιτακτικοί λόγοι δημοσίου συμφέροντος, όπως οι συνδεόμενοι με την προστασία της κρατικής ασφάλειας.

Καλλιόπη Στεφανάκη
15.2.2004

Χάρης Σιμόπουλος

**ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ Ν. 3242/2004
ΓΙΑ ΑΔΕΙΕΣ ΠΑΡΑΜΟΝΗΣ ΓΙΑ ΕΡΓΑΣΙΑ**

1. Άδειες παραμονής που έληξαν μετά τις 02.06.2001 (ημερομηνία έναρξης ισχύος ν. 2910/2001) και μέχρι τις 24.05.2004 (ημερομηνία έναρξης ισχύος ν. 3242/2004) παρατείνουν την ισχύ τους αυτοδικαίως έως τις 30/06/2004.
2. Μετανάστες που δεν μπόρεσαν, για διάφορους λόγους, να ανανεώσουν τις παραπάνω άδειες, μπορούν να το πράξουν έως τις 30/06/2004, εφόσον πληρούν τις οριζόμενες από τον νόμο προϋποθέσεις.
3. Ειδικά στους μετανάστες που η άδεια παραμονής τους έληξε πριν τις 24/05/2004 και δεν μπόρεσαν να ανανεώσουν την άδεια παραμονής τους για εργασία, γιατί δεν είχαν τον απαιτούμενο αριθμό ενσήμων, δίνεται η δυνατότητα εξαγοράς του αναγκαίου αριθμού ενσήμων. Στους μετανάστες που η άδεια παραμονής τους λήγει μετά τις 24/05/2004 δεν δίνεται η δυνατότητα εξαγοράς ενσήμων.
4. Απαιτούμενος αριθμός ενσήμων για έκδοση άδειας εργασίας έως τις 30/06/2004 ορίζεται τα 150 ένσημα ετησίως.
5. Ειδικότερα, α) στους μετανάστες που είχαν άδεια εργασίας την οποία δεν μπόρεσαν να ανανεώσουν, ως απαιτούμενος αριθμός ενσήμων ορίζεται τα 12,5 ένσημα μηνιαίως, από την έναρξη της ληγμένης άδειας εργασίας έως τις 30/06/2004, β) στους μετανάστες που είχαν πράσινη κάρτα χωρίς άδεια εργασίας ορίζεται τα 12,5 ένσημα μηνιαίως, από την ημερομηνία λήξης της πράσινης κάρτας έως τις 30/06/2004 και γ) στους μετανάστες που είχαν εξάμηνη προσωρινή άδεια παραμονής χωρίς άδεια εργασίας τα 12,5 ένσημα μηνιαίως, από τη λήξη της εξάμηνης προσωρινής έως τις 30/06/2004.
6. Εξαγορά ενσήμων γίνεται από το ΙΚΑ. Δεν γίνεται εξαγορά ενσήμων από τον ΟΓΑ.
7. Τα βήματα που πρέπει να ακολουθήσει ο μετανάστης προκειμένου να λάβει άδεια παραμονής για εργασία είναι τα εξής: Α) Προσέλευση σε κατάστημα της Διεύθυνσης Εργασίας της Νομαρχίας για υποβολή αίτησης για άδεια εργασίας. Από τη Νομαρχία ο μετανάστης πρέπει απαραιτήτως να λάβει βεβαίωση κατάθεσης αίτησης για άδεια εργασίας και να ενημερωθεί για τον αριθμό των ενσήμων που πρέπει να εξαγοράσει. Β) Με τη βεβαίωση, χωρίς να περιμένει την έκδοση της άδειας εργασίας, θα πρέπει ταυτόχρονα: ι) να προσέλθει στο ΙΚΑ για εξαγορά ενσήμων και ιι) να προσέλθει στον Δήμο, οπωσδήποτε έως τις 30/06/2004, για κατάθεση αίτησης για άδεια παραμονής για εργασία. Απαραιτήτως από το ΙΚΑ θα πρέπει να πάρει την απόφαση εξαγοράς ενσήμων και από τον Δήμο τη βεβαίωση κατάθεσης αίτησης για άδεια παραμονής. Γ) Αμέσως μόλις λάβει την απόφαση εξαγοράς από το ΙΚΑ, θα πρέπει να προσέλθει στη Νομαρχία προκειμένου να την καταθέσει για να λάβει την άδεια εργασίας. Δ)

Αμέσως μόλις λάβει την άδεια εργασίας από την Νομαρχία, θα πρέπει να την προσκομίσει στον Δήμο.

8. Ειδικά οι μετανάστες που έχουν εξάμηνη προσωρινή άδεια παραμονής χωρίς να έχουν ζητήσει μέχρι σήμερα άδεια εργασίας, θα καταθέσουν στην Νομαρχία αίτηση για άδεια εργασία και παραμονής. Η διαδικασία εξαγοράς ενσήμων και έκδοσης άδειας εργασίας είναι ίδια. Τελικώς, την άδεια παραμονής θα την παραλάβουν από τον Δήμο κατοικίας τους.
9. Υπογραμμίζεται ξανά, ότι οπωσδήποτε έως τις 30/06/2004, ο μετανάστης πρέπει να έχει καταθέσει αίτηση για άδεια παραμονής στο Δήμο κατοικίας.

Μαρία Βουτσίνου

ΖΗΤΗΜΑΤΑ ΠΑΡΑΜΟΝΗΣ ΑΛΛΟΔΑΠΩΝ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ

1. ΑΝΑΝΕΩΣΗ ΑΔΕΙΑΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ - ΧΡΟΝΟΣ ΑΣΦΑΛΙΣΗΣ (μετά τις 30-6-2004)

A. Εξαρτημένη εργασία :

- Πλήρη ένσημα (για σύμβαση πλήρους ή μερικής απασχόλησης)
- Βεβαίωση εγγραφής στον Ο.Α.Ε.Δ. (σε περίπτωση καταγγελίας ή λήξης της σύμβασης εργασίας για το διάστημα, κατά το οποίο ο αιτών είναι άνεργος)

B. Παροχή ανεξαρτήτων υπηρεσιών ή έργου:

Απαιτούμενος χρόνος ασφάλισης: Τουλάχιστον 150 ένσημα

2. ΑΛΛΑΓΗ ΕΡΓΑΣΙΑΚΟΥ ΚΑΘΕΣΤΩΤΟΣ

Επιτρέπεται η αλλαγή εργασιακού καθεστώτος για τους αλλοδαπούς, που υπάγονται στις διατάξεις του Ν. 2910/2001 για :

- Εξαρτημένη εργασία
- Παροχή ανεξάρτητων υπηρεσιών ή έργου
- Ανεξάρτητη οικονομική δραστηριότητα

Χρόνος υποβολής της αίτησης για αλλαγή του εργασιακού καθεστώτος:
Κατά το χρόνο της ανανέωσης της άδειας εργασίας

Λιαδικασία:

α) αίτηση στην αρμόδια Διεύθυνση Εργασίας της Νομαρχίας για αλλαγή της άδειας εργασίας μαζί με τα απαιτούμενα δικαιολογητικά, και

β) μόλις παραλάβει ο ενδιαφερόμενος την άδεια εργασίας υποβάλλει αίτηση στον αρμόδιο Δήμο για ανανέωση της άδειας παραμονής λόγω εργασίας.

Εξαιρέσεις:

α) Δεν επιτρέπεται αλλαγή εργασιακού καθεστώτος σύμφωνα με το νόμο για τις κατηγορίες των άρθρων 10-18, 34,35 και 36 του Ν. 2910/2001.

Στις περιπτώσεις αυτές απαιτείται ειδική θεώρηση εισόδου.

β) Δεν επιτρέπεται αλλαγή εργασιακού καθεστώτος του άρθρου 37 παρ. 1, 4γ και 4δ του ίδιου νόμου, οι οποίες εκδίδονται με κοινή απόφαση του Υπουργού Εσωτερικών, Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης και του Υπουργού Απασχόλησης και Κοινωνικής Προστασίας.

3.ΧΡΟΝΟΣ ΑΝΑΝΕΩΣΗΣ ΑΔΕΙΑΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ ΚΑΙ ΠΑΡΑΜΟΝΗΣ

Χρονική διάρκεια της άδειας παραμονής: Ίση διάρκεια με την άδεια εργασίας.

Ανανέωση της άδειας παραμονής: Μόλις παραλάβει ο ενδιαφερόμενος την άδεια εργασίας από τη Διεύθυνση Εργασίας πρέπει να υποβάλει **αμέσως** αίτηση στον αρμόδιο Δήμο για την ανανέωση της άδειας παραμονής.

Σημείωση:

Ο ασφαλής χρόνος, μέσα στον οποίο πρέπει να υποβληθεί η αίτηση για ανανέωση της άδειας παραμονής για εργασία στον αρμόδιο Δήμο είναι **ένας μήνα το αργότερο από την παραλαβή της άδειας εργασίας.**

Αν υποβληθεί η αίτηση για ανανέωση της άδειας παραμονής μετά το μήνα από την παραλαβή της άδειας εργασίας, υπάρχει κίνδυνος να θεωρηθεί εκπρόθεσμη και να μην ανανεωθεί η άδεια παραμονής.

Χρήσιμες συμβουλές:

α) Η αίτηση για ανανέωση της άδειας εργασίας θα πρέπει να υποβάλλεται δύο (2) τουλάχιστον μήνες πριν από τη λήξη της στην αρμόδια Διεύθυνση Εργασίας της Νομαρχίας σύμφωνα με το νόμο.

β) Η διάρκεια της άδειας παραμονής εξαρτάται από την άδεια εργασίας και ισχύει για το ίδιο χρονικό διάστημα με την άδεια εργασίας. Για το λόγο αυτό θα πρέπει οι δικαιούχοι αλλοδαποί, ακόμη κι αν δεν έχει χορηγηθεί σε αυτούς η άδεια παραμονής, να υποβάλλουν αίτηση για ανανέωσή της με τη σχετική βεβαίωση, που τους έχει χορηγηθεί από τους αρμόδιους Δήμους.

4. ΕΠΙΜΕΡΟΥΣ ΖΗΤΗΜΑΤΑ

A. ΒΕΒΑΙΩΣΗ ΝΟΜΙΜΗΣ ΑΔΕΙΑΣ ΔΙΑΜΟΝΗΣ ΣΕ ΑΛΛΟΔΑΠΟΥΣ ΣΤΕΡΟΥΜΕΝΟΥΣ ΔΙΑΒΑΤΗΡΙΟΥ ΓΙΑ ΛΟΓΟΥΣ ΑΝΩΤΕΡΑΣ ΒΙΑΣ:

Αρμόδιο όργανο για την έκδοση της βεβαίωσης: Ο Γενικός Γραμματέας της Περιφέρειας.

Διαδικασία: Αίτηση στην αρμόδια Περιφέρεια.

Δικαιούχοι :

α) Αλλοδαποί ή και τέκνα αλλοδαπών, που γεννήθηκαν ή κατοικούν επί μακρόν στην Ελλάδα, και

β) Όσοι, έχουν λάβει απορριπτική απάντηση στο αίτημά τους για χορήγηση ασύλου και υπήχθησαν στη διαδικασία του άρθρου 66 του Ν. 2910/2001

Προϋποθέσεις:

α) Αποδεδειγμένη αδυναμία εφοδιασμού των προαναφερόμενων αλλοδαπών με διαβατήριο από τις προξενικές αρχές της χώρας τους.

β) Εξέταση λόγων, που αφορούν στη δημόσια τάξη και ασφάλεια της χώρας

Σημείωση:

α) Η βεβαίωση αυτή αποτελεί προϋπόθεση για τη χορήγηση άδειας εργασίας.

β) Παρέχει στον κάτοχό της τα δικαιώματα της άδειας παραμονής του Ν. 2910/2001.

γ) Η βεβαίωση αυτή δεν αποτελεί και δεν μπορεί να χρησιμοποιηθεί ως ταξιδιωτικό έγγραφο, ισχύει δε μέχρι τον εφοδιασμό τους με διαβατήριο, οπότε και αντικαθίσταται με την άδεια διαμονής ενιαίου τύπου.

δ) Η αίτηση για τη χορήγηση της ανωτέρω βεβαίωσης υπόκειται στην καταβολή παραβόλου.

Αθήνα, 16.06.2004

ΣΗΜΕΙΩΜΑ
ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΑ ΚΑΤΑ ΤΗ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ ΧΟΡΗΓΗΣΗΣ ΑΔΕΙΑΣ ΔΙΑΜΟΝΗΣ
ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΣΚΗΣΗ ΑΝΕΞΑΡΤΗΤΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑΣ

Α.-Γ. Ράλλης

Η διαδικασία χορήγησης της εν λόγω αδείας διαγράφεται, σε νομοθετικό επίπεδο, στις διατάξεις των άρθρων 25-27 Ν. 2910/01. Τα κυριότερα προβλήματα που αναφέρονται σε σχέση με την εν λόγω διαδικασία σχετίζονται, σε γενικές γραμμές, με τη ασάφεια των ως άνω διατάξεων, αναφορικά με τις προϋποθέσεις και τις ενέργειες στις οποίες πρέπει να προβεί ο ενδιαφερόμενος αλλοδαπός για να του χορηγηθεί η άδεια. Ειδικότερα:

α) Είναι αόριστο το περιεχόμενο της «συμβολής της προς άσκηση δραστηριότητας στην ανάπτυξη της εθνικής οικονομίας» ως προϋπόθεσης της εισόδου του ενδιαφερομένου αλλοδαπού στη χώρα. Ποιες είναι οι δραστηριότητες αυτές (π.χ. μεταποίηση, εξαγωγικό εμπόριο, βιοτεχνία, ή, γενικά, οι εμπίπτουσες στις διατάξεις των αναπτυξιακών νόμων); Προφανώς όχι κάθε νόμιμη δραστηριότητα, όπως είναι αυτονόητο, αφού τότε ο νομοθέτης δεν θα τόνιζε τον «αναπτυξιακό» χαρακτήρα που πρέπει να έχει η εν λόγω δραστηριότητα για να επιτραπεί η είσοδος στον ενδιαφερόμενο αλλοδαπό. Ανάγκη να διευκρινισθούν αυτά με την έκδοση σχετικών εγκυκλίων.

β) Είναι απροσδιόριστο το ύψος «των επαρκών πόρων» για την άσκηση της δραστηριότητας.

γ) Είναι αόριστο και το αναγκαίο περιεχόμενο της «οικονομοτεχνικής μελέτης» ως συνοδευτικού της σχετικής αίτησης εγγράφου: «είδος και ύψος επένδυσης, καθώς και πηγές χρηματοδότησης» συνιστά τόσο ελλειπτική διατύπωση, ώστε κανείς δεν μπορεί να καταλάβει τι ακριβώς ζητείται, εν όψει, μάλιστα, του, λογικώς, ενδεχομένου να συνιστά η μελέτη αυτή το κυριότερο (ή και μοναδικό) στοιχείο, από το οποίο θα προκύπτει ο «αναπτυξιακός» χαρακτήρας της προς άσκηση δραστηριότητας. Π.χ. στοιχείο της μελέτης αυτής θα αποτελέσει συγκεκριμένη επαγγελματική εγκατάσταση ή εκμετάλλευση, έτσι ώστε ο ενδιαφερόμενος αλλοδαπός να είναι αναγκασμένος να προβεί σε επαγγελματική μίσθωση (με όλες τις σοβαρές δεσμεύσεις του μισθωτή, τις οποίες αυτή συνεπάγεται) και, επομένως, απόκτηση ΑΦΜ ή θα αρκεί μια γενικότερη και πιο αφηρημένη περιγραφή του επενδυτικού του σχεδίου; Επίσης, παραμένει απροσδιόριστο το ποιος ή ποιοι και με ποια τυπικά προσόντα (π.χ. οικονομολόγοι, μηχανικοί, κοστολόγοι ΤΕΙ) συντάσσουν τη μελέτη. Ανάγκη να διευκρινισθούν αυτά με την έκδοση σχετικών εγκυκλίων.

δ) **Πώς συνδυάζονται οι επιμέρους διαδικασίες ενώπιον των συναρμοδίων Αρχών (φορολογικών, ασφαλιστικών κ.λπ); Οι διαδικασίες αυτές μπορούν να «τρέχουν» παράλληλα (όπως φαίνεται να συμβαίνει υπο το παρόν καθεστώς) ή θα πρέπει να καθορισθεί με σαφήνεια η διαδοχή των βημάτων; Ειδικότερα: παρατηρείται το φαινόμενο οι ενδιαφερόμενοι να προβαίνουν σε ενέργειες προς την αρμόδια Δ.Ο.Υ. για την έναρξη επαγγέλματος οι οποίες εμπλέκονται στη διαδικασία χορήγησης της άδειας παραμονής, με αποτέλεσμα να μη γνωρίζει κανείς με ασφάλεια τι προηγείται και τι έπεται και με αυτονόητες φορολογικές και άλλες επιπλοκές. Ανάγκη να διευκρινισθούν αυτά με την έκδοση σχετικών εγκυκλίων.**

ε) Σήμερα, απ' όσο γνωρίζουμε η εν λόγω διαδικασία είναι εντελώς τελεματωμένη: Πιθανότατα, δεν έχει χορηγηθεί καμία τέτοια άδεια (ή έχουν χορηγηθεί ελάχιστες), λόγω του πρακτικού αδιεξόδου των αρμοδίων υπηρεσιών, οι δε

ενδιαφερόμενοι αλλοδαποί θα ετίθεντο εκτός διαδικασίας νομιμοποίησης εάν δεν τους παρεχόταν η δυνατότητα αλλαγής του λόγου παραμονής τους (εργασία, ανεξάρτητες υπηρεσίες κ.λπ).

στ) Συμπερασματικά: Οι ενδιαφερόμενοι αλλοδαποί θα πρέπει να είναι επιφυλακτικοί σε ό,τι αφορά την υποβολή τέτοιας αίτησης (για άδεια παραμονής λόγω άσκησης ανεξάρτητης δραστηριότητας). Ουσιαστική απεμπλοκή και πρόοδος στην εξέταση των αιτήσεων θα υπάρξει, εφόσον παρασχεθούν από το Υπουργείο οι παραπάνω απαραίτητες διευκρινίσεις επι των διατάξεων των άρθρων 25-27 Ν. 2910/01.